

POSTANOWIENIE

Dnia 13 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa M. K.
przeciwko J.(...) sp. z o.o. w W.
o diety i ryczałty za podróże służbowe,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 13 stycznia 2022 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 25 czerwca 2020 r., sygn. akt III APa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. oddala wniosek pełnomocnika strony pozwanej o
zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powód M.K. wniósł przeciwko J. (...) sp. z o.o. o zasądzenie łącznej kwoty 183.939,11 zł z tytułu pokrycia kosztów noclegów w podróżach służbowych oraz zwrotu diet za podróże służbowe za okres od 5 marca 2013 r. do 31 stycznia 2016 r. wraz ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wymagalności poszczególnych kwot do dnia zapłaty.

Sąd Okręgowy w O., wyrokiem z 9 maja 2019 r., oddalił powództwo (pkt 1), zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 10.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego (pkt 2) oraz nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w O. kwotę 6.302,25 zł tytułem zwrotu poniesionych tymczasowo wydatków (pkt 3).

Sąd Apelacyjny w (...), na skutek apelacji powoda, wyrokiem z dnia 25 czerwca 2020 r., zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1. i zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 23.777,96 zł wraz z odsetkami ustawowymi (pkt 1), zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 2. i obniżył zasądzoną kwotę do 3400 zł (pkt 2), uchylił punkt 3 zaskarżonego wyroku (pkt 3), oddalił apelację w pozostałym zakresie (pkt 4), rozstrzygnął o kosztach postępowania (pkt 5-6).

Powód zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w części, to jest w całości w zakresie punktu 4. i 5. oraz w części w zakresie punktu 2. - co do zasądzenia kwoty 3400 zł.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie prawa materialnego, to jest: (-) art. 21a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (jednolity tekst: Dz.U. z 20219 r., poz. 1412 ze zm.) w związku z art. 77⁵ § 1 i 3 k.p. w związku z § 16 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub w samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. z 2013 r., poz. 167), przez błędną wykładnię, która doprowadziła Sąd do określenia kwoty ryczałtu za noclegi należnego powodowi na poziomie 1/2 z 25% limitu ze wskazanego rozporządzenia, w sytuacji gdy wobec konieczności zapewnienia pracownikowi - kierowcy kompensacji kosztów odpowiedniego noclegu konieczne było ustalenie tej kwoty na poziomie pozwalającym na nocleg w odpowiednich pozwalających na regenerację warunkach, a nie na poziomie kosztów symbolicznych i nieadekwatnych do realnych kosztów noclegu, poziom ustalony przez Sąd był znacząco zaniżony i nie pozwala na kompensację kosztów noclegu; (-) art. 77⁵ § 1, 2 k.p. w związku z § 13 ust. 1, 2, 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub w samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej, przez jego niezastosowanie i nieokreślenie wysokości diety na poziomie określonym we wskazanych przepisach, mimo że wobec postanowień umowy i regulaminu wynagradzania należało zastosować wskazane przepisy; (-) art. 77⁵ § 1, 3 k.p., przez jego nieprawidłowe zastosowanie i przyjęcie wysokości ryczałtu na poziomie nieadekwatnym do realnych kosztów odpowiedniego noclegu, podczas

gdy ustalona kwota ryczałtu za nocleg nie może być nieadekwatna do realnych kosztów noclegu oraz niepozwalająca na pokrycie hipotetycznych kosztów noclegu zapewniającego właściwy regenerujący nocleg i odpoczynek; (-) art. 77⁵ § 4 k.p., przez jego niewłaściwe zastosowanie i ustalenie diety na nieprawidłowym poziomie 30 zł dla podróży krajowych i zagranicznych, podczas gdy przepis ten prawidłowo zastosowany pozwalał na ustalenie diet w podróży zagranicznej na poziomie odpowiadającej stawkom z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r.

Zarzucono również naruszenie przepisów postępowania, to jest 322 k.p.c., przez jego niewłaściwe zastosowanie i oparcie wysokości należnego powodowi ryczałtu na poziomie dowolnych ustaleń, bez dokonania oceny opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy i nadając uwzględnionym przesłankom niewłaściwe znaczenie.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występowanie w istotnych zagadnień prawnych. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie sprecyzowano, o jakie zagadnienia chodzi.

Pozwany, w odpowiedzi na skargę kasacyjną, wniósł o jej oddalenie, a także o zasądzenie kosztów według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przypomnieć należy na wstępie, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej, jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne bądź istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, czy też zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W konsekwencji tego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym m.in. na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wywodu prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w

sprawie zachodzą (postanowienia: Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007, z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291, z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 496392).

Jeżeli chodzi o powołaną przez skarżącego przesłankę przedsądu - występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to należy podkreślić, że zagadnienie prawne powinno odnosić się do konkretnego przepisu prawa albo konkretnej regulacji prawnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 lipca 2014 r., II PK 257/13, LEX nr 1515455), a skarżący powinien wykazać za pomocą wyводу prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 października 2015 r., II PK 61/15, LEX nr 1968444, oraz powołane tam orzeczenia). Zagadnienie prawne powinno zostać przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 czerwca 2012 r., I UK 113/12, LEX nr 1675224). Z tym z kolei wiąże się wymóg takiego sformułowania zagadnienia prawnego, aby dotyczyło kwestii prawnych budzących rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości, których rozstrzygnięcie ma znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467; z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Skarżący nie spełnił tych wymagań, gdyż poza hasłowym powołaniem się na występowanie istotnego zagadnienia prawnego, nie wskazał przepisu, który miałby być przedmiotem wykładni ani nie przedstawił żadnych wątpliwości prawnych.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy oddalił wniosek strony pozwanej o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, ponieważ w odpowiedzi na skargę kasacyjną jego pełnomocnik wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej i zasądzenie od skarżącej kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych. Z treści wniosku zgłoszonego w odpowiedzi na skargę kasacyjną nie wynika, aby pełnomocnik

domagał się zasądzenia kosztów postępowania kasacyjnego w przypadku nieprzyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Wobec tego koszty odpowiedzi na skargę kasacyjną, w której nie wskazano argumentów dotyczących powołanych przesłanek przysądu (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), uzasadniających odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie mogą być uznane - w razie odmowy przyjęcia skargi do rozpoznania - za koszty celowej obrony w rozumieniu art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2015 r., V CSK 353/14, LEX nr 1628961 czy z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, OSNC 2015 nr 7-8, poz. 91).